Szabálytalan magyarázat egy kézfogásra

Ennek az írásnak az az előzménye, hogy megkértek a kőművesek, festők, bádogosok, ne írjam meg, mennyit kaptak a jutalomból. Mert így, karácsony előtt különösen jól jött az a pénz, lesz miből ajándékot venni. Ám ha megjelenik az újságban, hány felé osztották a 15 ezer forintot, villámgyorsan átvándorol a boríték a feleség táskájába...

Igazoltan távol egy kollégа. A többiek ott ültek tegnap az IKV tanácstermében, ahol *Prágai Tibor* tanácselnök-helyettes hirdetett eredményt az idei homlokzatfelújítási versenyben. *Murányi Ferenc* és *Bálint István* brigádjai — valamennyien a Szegedi Építőipari Szövetkezet munkásai — a Kárász utca 16. számú ház felújítói lettek a győztesek. Emlékeznek rá olvasóink, az a nagy, tornyos sarki épület a Dugonics tér sarkán.

Tokodi Ferenc a szövetkezet bádogos-, tetőfedő- és szigetelőrészlegének vezetője: „Azon a házon a torony okozta a legtöbb fejfájást. Nehéz munka volt, mihez kösse ki magát a bádogos, a felhőkhöz? Álomból, ha felriadtam, tudtam, a Kárász utca 16. miatt ébredek. Forgalmas utca, sűrű állványerdő. Különleges volt a feladat — s kevesen vagyunk hozzá. Nincs utánpótlás. Az egész megyében mindössze hat ipari tanuló ismerkedik ezzel a szakmával." Mennyit keresnek a szakmunkások? „Háromezerötszáz és ötezer között."

Somogyi Károlyné felvétele

Kószó József, az IKV igazgatója: „Ez a város az országban először áldozott arra több száz milliót, egyetlen ötéves terv alatt, hogy a városmag épületeit megóvja a lassú, ám állandó pusztulástól. A felújításban dolgozók tehát fontos várospolitikai tevékenység részesei. Érezzük is 1975 óta, hogy rajtunk a szegediek szeme, de még a nem idealósiaké is. Tudjuk, hogy értékmegőrzők lettünk."

A színes műanyag festék tartós bevonat, jól meg kell hát fontolni, mit, hogyan színezzünk. Vita volt annak idején a szegedi hídfő „eperfagyi" házáról, a Tábor utcában azután „az ugyanabból a vödörből festett" épület díszei már világos szint kaptak. Melyik a szebb? Erről az eredményhirdetés utáni beszélgetésen is vitatkoznak még. Meg arról is szó esik, hogy az eddig elkészült 346 homlokzat felújítói szeretnék, ha az utcán sétáló emberek néha a szemmagasságnál feljebb is néznének. Például az idei versenyben dicsérő oklevéllel jutalmazott Tábor utca 5. és Hunyadi János sugárút 15. számú házra, amelyek festők, ácsok, bádogosok, kőművesek, s még ki tudja, hány szakma mesterei ügyességét dicsérik.

Jó karban lévő város kínálja házsorait az elismerésre — jut eszembe a képtelen hirdetésszöveg. Sietve átfogalmazom, hogy szalonképes legyen: három kivitelező vállalat, az IKV, a Szegedi Magas- és Mélyépítő és a Szövetkezet tucatnyi brigádjai illeti dicséret, hogy a Szegedre oly jellemző eklektikus városkép megőrzéséhez tudásuk, képességeik javával járultak hozzá. S ezek után talán nem szükséges megmagyarázni ennek az írásnak a címét sem, csak arra kérni az olvasót: a képünkön megörökített oklevél-átadáshoz gondolatban képzelje hozzá a maga, a szomszédja, a munkatársa, a családtagja gratuláló kézfogását.

P. K.

Napirenden

A cigánylakosság helyzete

Tanácsok, vállalatok, üzemek, intézmények, különböző társadalmi szervek rendszeresen figyelemmel kísérik a cigánylakosság helyzetének alakulását, beilleszkedésüket a mindennapi életbe. Tegnap, szerdán Szegeden, a megyei tanács székházában a megyei tanács mellett működő, cigánykérdésekkel foglalkozó kordinációs albizottság összegezte az eddigi eredményeket, a hozott intézkedések hatását, és meghatározta a további legfontosabb feladatokat. A bizottság megállapította, hogy a cigánytelepek felszámolásának üteme a kormányhatározat hatására és a megyei tanács állásfoglalásának megfelelően jól halad. Különösen szép eredményeket értek el Makón, ahol már nincs cigánytelep, Hódmezővásárhelyen pedig lakásokat korszerűsítettek erre a célra. Szegeden lépcsőzetes lakáscserékkel számolják fel a szociális körülményeknek nem megfelelő telepeket.

A tanácsok erőfeszítése azokon a helyeken nem járt eredménnyel, ahol a telepeket a kiköltöztetés után nem bontották le, ugyanis előfordult, hogy az üres helyekre más megyékből ide telepedtek. A bizottság foglalkozott a cigányóvodák helyzetével, amelyek megkönnyítik a tanulás kezdetét, s ennek hatására kevesebb gyermek ismétli az első osztályt. A cigánylakosság munkavállalását a megyei tanács munkaügyi osztálya figyelemmel kíséri, és nagy gonddal foglalkozik a képzéssel.

Rendszeres az egészségügyi ellenőrzés, a tanácsadás, és ebben a Vöröskereszt és a népfrontaktivistákon kívül más tömegszervezetek is segítenek. Továbbra is nagy szükség van a cigánylakosság tudatformálására.

*Link Mihály*nak, az albizottság elnökének beszámolója után *dr. Török Judit*, a Vöröskereszt megyei szervezetének titkára szólt arról, hogy a vöröskeresztes aktivisták milyen segítséget nyújtottak az egészségügyi ellátás javításában, a tudatformálásban, az egészségnevelésben. *Ábrahám Illésné*, a Hazafias Népfront megyei bizottságának munkatársa beszámolt arról, hogy a cigánylakosság miként vesz részt a népfront lakóterületi munkájában.

Végső búcsú a Zobák-bányai gázkitörés áldozataitól

A komlói temetőben szerdán délután mély részvéttel kísérték utolsó útjára a múlt hét csütörtökön Zobák-bányaüzemben bekövetkezett tragikus kimenetelű gázkitörés három áldozatát, Horváth István vájárt, Rupa Róbert vájárt és Rizmayer László segédvájárt. A bányász-tisztelettadáson megjelentek a megyei és Komló város párt-, állami és társadalmi szerveinek vezetői, a Mecseki Szénbánya Vállalat és a társüzemek képviselői. A ravatalnál Kerényi József, Zobák-bánya szakszervezeti bizottságának titkára, a sírnál Deák József, az üzem munkaügyi osztályának vezetője köszönt el az elhunytaktól a hozzátartozók, a vállalat, az üzem, a bányásztársak nevében.

Végső búcsút vettek lakóhelyükön a szerencsétlenség három másik áldozatától is. Füle Gyula vájárt Nagymányokon, Bartók József vájárt Váralján és Szász Mihály vájárt Bonyhádon helyezték örök nyugovóra. (MTI)

Tervszerűség és közművelődés

Mint nagyüzemek — egymást közt... Tervegyeztető tárgyalásokra készülnek a művelődésügyi szakemberek, ilyentájt, december vége felé. Ezekre a megbeszélésekre ki-ki viszi a maga elképzelését: jövőre ilyen tanfolyam, olyan sorozat, ez meg az az előadó, kiállító, vitavezető, zenész, színész, sportember, politikus, pszichológus...

Az egyeztető megbeszélés, mint az elnevezéséből is kiderül, részben azért van, hogy elkerüljék az úgynevezett átfedéseket, azonos jellegű-tartalmú programok ne legyenek — mondjuk a két szomszédos művelődési házban. Aztán: ne felejtődjenek el az évfordulók; a pénzek okos használata céljából több intézmény közösen rendezzen-finanszírozzon kulturális eseményeket. Nem utolsósorban: nagyjából át tudják tekinteni a művelődési folyamat egy évét, a városi közművelődés új periódusát.

A közművelődést tehát: tervezik. Az év végén vagy az új elején már rendben sorakoznak a papírok, amelyekre a programokat gépelték. Mostanában ráadásul azzal is megpróbálkoznak, hogy a városi művelődési otthonok az üzemi közművelődési bizottságokkal is összehangolják elképzeléseiket; meg azokkal az intézményekkel és tömegszervezetekkel, melyek — amolyan mellékmunkában — közművelődéssel is foglalkoznak. Ideális esetben — ha mindenki precízen, határidőkre készíti tervelt, nagy szervezések és elég sok idő árán a begyűjtésen meg az egyeztetésen is túl vannak — a művelődésügy irányítói „egészben látják", vagyis átfogóan értékelhetik is a város közművelődési életét.

Nem volt ez mindig így. Az áttekinthetőségre az egész város egyéves művelődési programjának értékelésére villanatnyilag is csak az erős törekvést lehet érzékelni. Korántsem elképzelhetetlen azonban, hogy az imént említett „ideális eset" egyszer csak — talán a most következő évben — valóságos lesz. Előáll akkor a közművelődés tervszerűsége. Vajon?

Nem szeretnénk kétségbe vonni mindazoknak az erőfeszítéseknek az értékét és hasznát, amelyekkel létrejött a fent vázlatosan leírt rend, a tervezés-egyeztetés rendszere. Mindazonáltal: akárhogy nézzük, egyszerűen csak terveket látunk. Megfogható, konkrét, összefűzött papírlapokat, rajtuk a programlistát. Nincsenek átfedések, megvannak az évfordulók, és összehangoltak az úgynevezett nagy események. De a tervszerűség, úgy tűnik föl — más.

A népművelők persze tudják ezt, sőt, azt is, hogy mi lenne a tervszerűség lényege. Jobban tudják, mint bárki, aki csak kívülről szemléli munkájukat, hogy az új évi kulturális kínálat ezerféle szempont alapján állt össze; csak egyetlen, alapvető jelentőségű megfontolás nem szolgált kiindulásként: mit szeretnének a fogyasztók?

Eleinte érdektelenségre panaszkodtak: a kulturális rendezvényekről, a művelődésnek jóformán mindenfajta alkalmáról hiányoznak az aktív korosztályok képviselői; a kereső 15—45 évesek. Elkövetkezett a „belátókorszak": munka, család, szerzés-másodállás; megtanult szakmák, kialakult ízlésnormák, „beállt" érdeklődések. Mit kezdjen velük a közművelő? Mostanában már többen azon gondolkodnak: tényleg, vajon mit is kellene elkezdeni? Mert nem jó belenyugodni, hogy a hagyományos művelődési programok csak azoknak jók, akik lesznek és voltak aktívak... Csakhogy a hagyomány nagy erő, az újítás veszélyes-nehézkes-munkaigényes. Könnyű kimondani, hogy ennek a valóban nagyon elfoglalt, sok gondú-bajú korosztálynak valami más kellene a művelődésben, mint amit most kínálnak. Ezt a „mást" bele kellene írni a tervekbe. Ki mondja meg: mit?

A válasz, úgy hisszük, kézenfekvő. Ők maguk, a „mozdíthatatlan" korosztály; és mindazok a szakemberek, akik az ő mindennapjaikat reálisan látják, meg a hétköznapjaik minőségéből következő művelődési igényeiket vagy igénytelenségeiket is. Előállna a tervszerűség. Mert úgy lehetne a programlistákat összeállítani, hogy a kiindulási alap, a feltétlen, első rangú szempont a közönség megismert és méltányolt igénye és érdeklődése lenne. Utópia?

Olvasom, hogy diákok és népművelők kopogtattak be egy falu minden házába, kérdezősködtek, fölírták, amit hallottak, „fölmértek". Az addig néptelen, bár „gazdag" hagyományos művelődési programot kínáló községi művelődési házban napról napra nőtt a forgalom, amint a kipuhatolt valóді igényeknek igyekezett megfelelni. Hallom, hogy a közművelődési előadó beállt a gvári szalag mellé, háta közelről sikerül kitudnia a titkot: mit hallgatnának, látnának a munkások, ha lenne kitől, hol, mikor? Tapasztalom, hogy a szociálpszichológusnak a korszerű életnormákról, társaskapcsolatokról szóló, sok példával hétköznapi szintre „emelt" előadásain ott ülnek ama bizonyos munkától fáradt, „örülök ha élek" jelszavú 30—40 évesek. Egyenesen tömegelnek, ha véletlenül kifognak egy lakberendezéssel foglalkozó, a praktikumra épülő szaktanácsadást. Találkoztam tanácstalan anyákkal, akik „öntudatos" gyerekükkel együtt keresgéltek hozzáértőt: mondaná meg, mi történjen a dackorszakban? Ismerek „aktív korúakat", akiknek még soha senki sem próbálta meggyőzően bizonyítani, nem biztos, hogy vasárnap délután az alvás a legpihentetőbb.

Minek folytatni! Ki kellene végre találni egy módszert, amely lehetővé tenné, hogy a népművelőknek ne kelljen „kitalálni" a tervezés előtt a művelődési programokat. Járhatnának többet a mostani és a leendő közönség közé; nem kényszerülnének a „saját elképzeléseiket" papírra vetni ilyentájt, december vége felé, hanem tervezhetnének, a szó igazi értelmében — igények és lehetőségek összevetésével.

Sulyok Erzsébet

A növekvő forgalomban kevesebb baleset

Tegnap délelőtt Szegeden, a TIT Kárász utcai székházában tartott ülést a Csongrád megyei Közlekedésbiztonsági Tanács elnöksége. Az eseményen megjelent Horváth Gyula, a megyei pártbizottság képviseletében. A testület tagjai először Simon József alezredesnek, a megyei KBT ügyvezető elnökének előterjesztését hallgatták meg megyénk közúti baleseti helyzetéről, amelyet az első háromnegyed év alapján készítettek. A közlekedésbiztonsági tanácsok aktívahálózatának széles körű propagandatevékenysége is érződik, tükröződik a balesetek alakulásában. Ez év első kilenc hónapjában a tavalyi hasonló időszakhoz viszonyítva 626-ról 579-re csökkent a balesetek száma, de kilenc hónap alatt 69 halálos baleset volt közutainkon, tízzel több, mint egy évvel korábban.

A balesetet okozók „rangsorában" 32 százalékos részarányukkal a személygépkocsi-vezetők állnak az élen, akiket a kismotorosok követnek. E két járműfélével közlekedők okozták baleseteink 55 százalékát. Ez egyúttal azt is jelzi, kik között kell elsősorban fokozni a jogpropaganda tevékenységet, például a már bevált közlekedési akadémia előadássorozatok keretében.

A közlekedési morál javítása érdekében kezdeményezett vitában többek között Horváth Gyula hangsúlyozta, hogy motorizációs fejlődésünkkel lépést tartott megyénkben az úthálózat fejlesztése, illetve az utak felújítása is. Mindez feltétlenül kedvező hatású volt közlekedésbiztonságunkra. Dr. Kelemen Miklós vezérőrnagy, megyei rendőrkapitány arra hívta fel a figyelmet, hogy a kerékpárral közlekedők nagy része nem szabályismeretek hiánya miatt vét a KRESZ ellen. Közöttük sok a járművezetői engedéllyel rendelkező, akiknek szabálysértéseit a rendőrség a továbbiakban szigorúbban bírálja majd el, mint eddig.

Huszonnégyezerrel több lakás

Az 1978. évi országos építőipari termelés megközelíti a 160 milliárd forintot, és növekedése meghaladja a tervezettet — állapította meg Ábrahám Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter az Építőipari Tudományos Egyesület szerdán megtartott év végi vezetőségi ülésén.

A nagyberuházások közül 1978-ban tizenkettőt ad át az építőipar az előző évről áthúzódókkal együtt — mondotta a továbbiakban a miniszter. Az V. ötéves tervre előirányzott lakásépítés 64 százalékra teljesül ez év végéig. Ez azt is jelenti, hogy az összes lakásépítés 24 ezerrel haladja meg a tervezettet.

Az 1979. évi feladatokról szólva elmondotta, hogy jövőre 163,5 milliárd forintnyi hazai építési-szerelési tevékenységet kell elvégezni a termelékenység és a takarékosság további növelésével. Hangsúlyozta, hogy az eredményes munka fontos tényezője az anyagfelhasználás csökkentése, a termelésben lekötött álló- és forgóeszközök jobb kihasználása az építési munkák koncentrációja és a termelés szervezettsége kell, hogy legyen. A termelési szerkezetben első helyen a nagyberuházások, a lakásépítés, valamint a szociális és egészségügyi beruházás áll. Mindezek mellett meg kell kezdeni a termelési szerkezet módosítását, a fenntartási építés javára.

Az egyesület vezetőségi ülése további részében főtitkári beszámolóra és jutalmak kiosztására került sor (MTI)